

Lžou, lžou, lžou. Oblbují vás. Ceny jídla: Výrobce potravin k Čechům

- CZ24 News | 31. března 2022

ČESKO: Jak je na tom české zemědělství a jak to postihne všechny občany prostřednictvím cen potravin? Podle člena představenstva Agrární komory ČR Zdeňka Jandejska je situace více než vážná. Do médií podle něho nemají přístup ti, kteří oboru rozumí, ale jen tací, kteří neustále lžou. Ceny některých potravinových komodit se podle něho mohou klidně zdvojnásobit. Jinak hrozí vybíjení chovů. Vláda podle jeho slov nejenže nepomáhá, ale jde proti zájmům obyvatelstva a maloobchod „kličkuje jak zajíc“ a ceny pro výrobce se sjednávají na týdenní bázi. Vývoz obilí není nutné podle Jandejska zakazovat, ale musí se jasně stanovit způsob jeho využití. Varováním na nutnost soběstačnosti a zásobení hmotných rezerv se prý stát roky vysmívá.



Popisek: Člen představenstva Agrární komory ČR Zdeněk Jandejsek

Foto: Hans Štembera

Mezi hlavní témata se dostává zemědělství, které je podle řady expertů i lidí z oboru před velkým pádem. Jde o růst cen energií, pohonných hmot a dalších komodit, které výrobu mimořádně prodraží. Jak vážná situace podle vás je?

Situace v zemědělství a potravinářském průmyslu je více než vážná, ale ministr zemědělství, jak bylo vidět v OVM, mluví jak mimozemšťan, to nechci ani komentovat. Premiér na výzvy zemědělců a potravinářů k zahájení diskuse, bez jakékoliv komunikace odpovídá, že se nedá vydírat.

Nechci být velký pesimista, ale dám reálný příklad. Ceny elektrické energie dosahují v měsíci březnu + 100 až 200 % ke stejnému období minulého roku, ceny plynu + 200 až 400 %, ceny obilí + 100 až 120 %, ceny obalů + 80 až 150 % a ostatní materiály a služby + 40 až 80 %. Průměrné nárůsty vstupů se pak zvyšují o 70 a více procent. Potom vepřové do listopadu 2021 nás v nákladech stálo 29

až 30 Kč/kg, dnes náklady v živém dosáhly na 49 Kč na kg a v jatečně opracovaných půlkách je to kolem 62 Kč na kg a po rozbourání je pak cena jednotlivých partií od 130 Kč na kg do 200 Kč/kg. Maloobchodní prodej kličkuje jako zajíc, ceny se sjednávají jen na týden a jak prvovýrobce, tak zpracovatel vytváří ztráty a postupně omezuje výrobu.

Obdobná je situace u drůbeže, ceny vstupů jsou obdobné, takže před navýšením cen byly výrobní náklady živého brojlera cca 21 Kč/kg, dnes jsou náklady 26 až 28 Kč na kg živé váhy, po opracování a zabalení jsou výrobní náklady na 1 kg kuřete kolem 60 Kč/kg.

Lze v tuto chvíli reálně predikovat, co nás v příštích měsících či roce čeká? Jak aktuální situace dopadá a ještě dopadne na české zemědělce a producenty potravin?

Pokud ceny vstupů, jako je obilí, kde je nabízená cena kolem 13 000 Kč na tunu až 15 000 Kč na tunu, cena plynu o dalších +100 % atd., musíme počítat s náklady na vepřové partie od 150 Kč na kg do 250 Kč na kg. Pokud připočítáme marže maloobchodního prodeje může se cena na pultě pohybovat od 200 do 300 Kč za kilogram podle jednotlivých partií. Stejně tak ceny drůbežího masa na pultě mohou dosáhnout až 120 Kč za kilogram u celého kuřete a u prsního svalu kolem 200 Kč za kilogram. Nejde o žádné strašení, pokud nepromítneme raketový růst vstupů do cen, bude dále pokračovat zavírání chovů, jelikož obilí je při snížení produkce na Ukrajině a embargu Ruska nedostatek, jde o velmi zajímavé exportní zboží bez značného rizika ztrát v živočišné výrobě a potravinářském zpracování.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Má podle vás vláda nějaké možnosti, jak viditelně, nikoli jen na oko, situaci zlepšit a zamezit tomu, aby se celá řada potravin stala pro mnohé občany luxusní komoditou?

Určitě má, ale musí se obrátit na skutečné zemědělské odborníky s praxí, kteří produkují a ne na pány Šebky, Štefly, Bendly a podobné, kteří sklízají většinou jen dotace.

SZP (Společnou zemědělskou politiku) navrhnout takovou, která:

- ihned podpoří ty, kteří vyrábějí a jsou schopni navýšit výrobu kvalitních a cenově dostupných potravin
- ihned zruší nesmyslné podpory do extenzivních výrob, které pod rouškou ekologického zemědělství a ochrany přírody rozdávají prostředky, které nic nepřinášejí obyvatelstvu ani přírodě
- současné směřování dosavadních prostředků do ekologické produkce přináší ze cca 17 % půdy, která je v ekologickém režimu cca 1,5 % produkce – opravdu unikát, který chce současný ministr nehoráznými prostředky dále podporovat
- jeho odpověď na nízké podpory produktivním podnikům je: „Převeďte si hospodaření do ekologického režimu a budete mít podpor více“
- pro rok 2022 je schváleno 41 mld. Kč podpor do zemědělské a potravinářské výroby, to není

malý objem. Pokud by směřovaly do podniků, kde se vyrábí, došlo by ke zvýšení výroby a zvýšení objemu cenově dostupných potravin

- ihned řešit zákon o významné tržní síle, kde řešit:
- nákladové ceny
- podnákupní ceny
- zastropování marží
- objem prodeje v promocích
- privátní značku prodejců atd.
- posílit rozpočet národních podpor o 1,5 mld. Kč, které směřovat do živočišné výroby
- redistributivní platbu ukotvit na 10 % jako využívá většina států EU
- z rezortu MŽP (Ministerstvo životního prostředí) podpořit precizní zemědělství
- provozní dotace v daňovém přiznání uvádět jako odpočitatelnou položku

Je vůbec stát na případné krizové situace připraven? Milan Teplý z Madety na ČT v neděli mluvil o tom, že sklady Státních hmotných rezerv jsou prázdné. Jak je to možné? Je to stejné selhání, jako když na počátku covidu neměl stát na skladě prakticky žádné roušky?

Nejsme připraveni téměř na nic, více než 9 roků na vládních a zákonodárných místech upozorňuji a nabádám k zvýšení soběstačnosti v potravinách, na nutnost produkovat bezpečné množství potravin. Vždy mi bylo se smíchem odpovídáno „vše si dovezeme, bude vždy dost laciných potravin“. To jsou názory současné koalice. Je to možné proto, že velká část vládních úředníků a zákonodárců jsou univerzální odborníci na všechno, když se zeptáte, jakou mají konkrétní odbornost, tak převážná část jsou politologové a celoživotní úředníci bez praxe a skutečných výsledků v podnikové sféře. Nemají žádnou představu o celém výrobním procesu v zemědělství a potravinářství, který trvá 1 až 4 roky (jeden produkce obilí, čtyři výchova dojnice). Nikdo z nás neví, když se dá do výroby mléka, jakou cenu za čtyři roky obdrží.

Měli by si občané za stávající situace zvykat, že si ti méně majetnější prostě nebudou už moci kupovat všechno, na co byli zvyklí dosud? Mají se připravit, že i například Vánoce a další události, kdy se v obrovské míře nakupuje jídlo, nebudou tak bohaté?

Určitě ne, měli by více přemýšlet, koho volí v jakýchkoliv volbách, měli by dokázat rozeznat ty, kteří jen líbivě oblbují veřejnost od těch, kteří dokážou vysvětlit v konkrétních věcech svůj program. Dám příklad, jak zabezpečit dostatek obilí v letošním roce do žní pro potravinářské i krmné účely, aby nebylo vše během dvou měsíců vyvezeno a nezbylo nic na pečivo a krmení. Stačí vybalancovat potřebu chlebového obilí pro mlýny a potřebu krmného obilí podle stavu hospodářských zvířat, a to nakoupit do hmotných rezerv za přiměřenou cenu (určitá regulace je nutná, vždyť podniky pobírají státní podpory), nadbytečné zásoby může každý prodat, kam chce a za jakou cenu chce. Po sklizni, pokud bude přebytek obilí, může se prodat zpět skladům se skladovacím poplatkem, nebo ho může stát sám prodat. Obilí se nikam nepřeváží, ale pouze eviduje ve skladech prodávajících. Není nutné zakazovat export, pouze podržet rezervu na odvrácení kolapsu před žněmi.

Stát by měl mít vždy k eliminaci kolapsů minimální regulaci a hlavně maximální motivaci k využití zemědělské půdy k produkci potravin našeho mírného pásma, nikoliv se zabývat nesmysly o biodiverzitě, extenzitě, ochraně životního prostředí a podobně, kde obrovská část podpor neřeší to, k čemu je určena, ale jde do kapes spekulantům.

Je to jednoduché, starat se o životní prostředí je přece povinnost všech, ale ti, kteří se starají méně, pobírají více. Je to velká komedie, nenasloucháme hospodářům, kteří živí národ a odvádějí daně (sociální, zdravotní, z příjmu, DPH), ale těm, kteří mají volný přístup do médií a lžou a lžou a lžou.

Jak je to vlastně s konečnou cenou finálních potravin v obchodech? Slyšel jsem od řady zemědělců, že v případě zvýšení cen vstupů si oni ceny navýší sotva tak, že se jim výroba vyplatí a obchodní řetězce pak cenu našponují razantně, ale z toho už producenti nic nemají a lidi nadávají jim...

Velice mírně řečeno, realita je podstatně drsnější. Pokud je dostatečná nabídka ze starých zemí EU, kde podpory hlavně z národních zdrojů jsou několikanásobně vyšší než ty naše a nabízená cena zboží je stejná nebo nižší, je tlak na domácího výrobce prodávat za cenu, která byla nižší (i když jeho skutečné náklady byly vyšší) nebo nabídnuté zboží maloobchodní prodejce nekoupí. Co se týká pak prodejní ceny na pultech, tak zboží má marži i v několika stovkách procent. Například: brambory se nakupují od pěstitele za 3 až 4,50 Kč za kg a maloobchod má na pultě cenu 14 až 24 Kč za kilogram, kolik je to vlastně marže (přece jen 2 % - jak tvrdí chytrák Prouza). Přitom náklady na prodej se pohybují kolem 20 % a DPH je 15 %. Obdobné je to u jablka, od pěstitelů se kupují cca za 8 Kč za kg v přepravce, za 11 až 12 Kč za kilogram v papírových boxech a na pultech, prosím o pozornost, se prodávají za 30 až 40 Kč za kilogram, při nedostatku jablek až 70 Kč za kg.

Proč je tomu tak? Neexistuje kvalitně zpracovaný a Parlamentem schválený zákon o nekalých obchodních praktikách (zákon o významné tržní síle), jak je tomu například ve Francii, Itálii a dalších zemích. U nás pak spotřebitel platí i několikanásobně vyšší cenu za zboží, než dostane producent, u kterého zůstává profit od 0 do 4 %. Z čeho má pak investovat? Čeká na almužnu ve formě dotací. Ve výrobní a prodejní vertikále by měly být marže vyvážené. Obchodník s obrovským obratem by měl mít přiměřený profit.

Nedávno uplynulo 100 dní od nástupu nové vlády. Bývá zvykem ji v této době poprvé hodnotit. Jak si stojí podle vás, když přihlédnete k vlastnímu oboru a zemědělství všeobecně?

Na otázku se těžko odpovídá, nejenže pro zemědělce, potravináře a spotřebitele nedělá vůbec nic, ale její strategický plán pro roky 2022 až 2027 jde proti zájmům našeho obyvatelstva, proti naplnění státního rozpočtu a současně jsme k smíchu všem sousedním zemím. Pokud by se opravdu realizoval nesmyslný strategický plán současné vlády, došlo by k:

- snížení výroby, a tím snížení soběstačnosti v základních potravinách
- snížení příjmů do státního rozpočtu (daň sociální, zdravotní, důchodovou, daň z příjmu a DPH)
- zvýšení obrovské závislosti na dovozech
- snížení motivace pro všechny, kdo budou chtít vyrábět a zpracovávat produkci
- zvýšení počtu pobíračů dotací bez výroby, kteří dotace jen spotřebovávají a nepřinášejí příjmy do státního rozpočtu a nevyrábějí potraviny pro obyvatelstvo.

Všichni neproduktující zemědělci, rádobý ekologové bez produkce, by utráceli naše peníze, které odesíláme do Bruselu a ty se zpět vrací pro ty, kteří špiní producenty a špičkové podniky a pro českého občana sečou (mulčují) trávu a nahlas křičí, že udržují životní prostředí jako celek.

[ZDROJ](#)